

Diarienummer:
IMY-2022-4206

Ert diarienummer:
U2022/01572

Datum:
2022-10-24

Yttrande över betänkandet En modell för att mäta och belöna progression inom sfi (SOU 2022:17)

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) har granskat förslaget huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter.

Sammanfattning

IMY bedömer att förslagen i betänkandet medför en omfattande insamling och bearbetning av personuppgifter, inklusive känsliga personuppgifter. IMY konstaterar att det saknas en djupare analys av förslagets inverkan på den enskildes personliga integritet. I det fortsatta beredningsarbetet behöver en sådan analys göras.

IMY lämnar följande synpunkter.

Allmänna synpunkter

I betänkandet anges att en stor uppgiftsbank kommer att skapas och att det vid full implementering kommer att genereras en enorm och världsunik datamängd. Utredningen framhåller att det genom förslaget erbjuds en ny informationskälla med data som har nationell täckning. Utredningens förslag gäller elever som studerar inom kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare.

Utredningen redogör för bestämmelser och förarbeten som kan vara tillämpliga vid behandling av personuppgifter. Däremot saknas en tillräcklig analys av den aktuella personuppgiftsbehandlingen som utredningens förslag kommer att innebära.

Utredningen anger att implementeringen av systemet har tre faser: uppbyggnad av bedömningsinstrumentet, försöksverksamheten och utvärderingsperiod. För samtliga faser saknas en närmare beskrivning av bl.a. vilka personuppgifter som kommer att samlas in och behandlas, hur många personer som kommer att beröras av personuppgiftsbehandlingen och hur länge personuppgifter behöver bevaras. Det framgår därmed inte hur omfattande personuppgiftsbehandlingen är och vilken spridning personuppgifterna kommer att få då överföringen av uppgifterna mellan de inblandade aktörerna inte heller utreds.

För att kunna bedöma vilka konsekvenser den föreslagna personuppgiftsbehandlingen kommer att få för den registrerade krävs även en analys av de risker för integriteten

Postadress:
Box 8114
104 20 Stockholm

Webbplats:
www.imy.se

E-post:
imy@imy.se

Telefon:
08-657 61 00

den medför och vilka skyddsåtgärder som kan behövas för att behandlingen ska anses proportionerlig.

Om uppbyggnadsfasen anges att den helt kan bygga på frivilligt deltagande hos utbildningsanordnare och elever. Det är oklart om utredningen menar att samtycke ska utgöra den rättsliga grunden för personuppgiftsbehandlingen då frågan inte berörs i detta sammanhang. IMY anser att utrymmet för ett frivilligt samtycke som rättslig grund inom det offentliga området är begränsat med hänsyn till att den registrerade oftast är beroendeställning till den som är personuppgiftsansvarig. Utredningen föreslår att progressionstestet ska vara obligatoriskt men vad gäller försöksverksamheten anges inte vad som gäller för eleverna under denna fas. IMY konstaterar att ett klagörande behövs utifrån dataskyddsbestämmelserna även i denna del.

IMY konstaterar att förslaget medför en omfattande överföring av personuppgifter mellan ett flertal aktörer. Det rättsliga stödet för en sådan överföring analyseras dock inte. Vidare konstaterar IMY att det saknas en analys av personuppgiftsansvaret. IMY vill påminna om att det är viktigt att det säkerställs att samtliga aktörer som kommer att behandla personuppgifter har ett rättsligt stöd enligt kraven i dataskyddsförordningen.

I betänkandet anges att automatiserad bedömning kommer att användas för att bedöma skriftliga och muntliga färdigheter och att automatiserad bedömning i dagsläget inte används i det svenska utbildningssystemet för bedömning av mer komplexa förmågor som exempelvis bedömning av skriftliga färdigheter. IMY konstaterar att det även här saknas en analys utifrån dataskyddsbestämmelserna och vill peka på att om behandlingen innebär ett automatiserat beslutsfattande krävs det att kraven i artikel 22 i dataskyddsförordningen uppfylls.

Elevernas integritet

I detta avsnitt tar utredningen upp frågan om behandling av känsliga uppgifter då förslaget enligt utredningen bland annat innefattar att elever kommer att spela in och skicka ljud- och videofiler. Utredningen hänvisar till vad som anges i propositionen Fjärrundervisning, distansundervisning och vissa frågor om entreprenad (prop. 2019/20:127) om behandling av personuppgifter i verksamhet som regleras i skollagen. Vidare anges i betänkandet att utredningen anser att hanteringen är proportionerlig då förslagen inte bör föranleda större negativa konsekvenser för den personlig integriteten än att dessa måste anses uppvägas av syftet med progressionstestet, nämligen att producera ett nationellt likvärdigt och oberoende mått på progression som kan användas för uppföljning och utveckling av utbildning inom sfi.

För att en proportionalitetsbedömning ska kunna göras måste först ett systematiskt arbete med att beskriva den planerade personuppgiftsbehandlingen och integritetsriskerna med denna behandling genomföras. Det innebär bl.a. att beskriva vilken typ av personuppgifter som ska behandlas, vilka registrerade som berörs, antalet registrerade som berörs, hur många uppgifter om varje person som kommer att behandlas och personuppgiftsansvaret. Sedan kan en bedömning göras om gällande bestämmelser är tillfyllest, exempelvis om en rättslig grund finns för aktuell personuppgiftsbehandling, eller om ytterligare stöd behövs utifrån bl.a. bestämmelsen i 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen. För att uppfylla kraven i dataskyddsförordningen måste således lagstiftaren beakta att regleringen ska säkerställa att intrånget i den personliga integriteten är proportionellt i förhållande till vad som ska uppnås med behandlingen. Det innebär att lagstiftaren måste bedöma vilken behandling som är nödvändig utifrån de avsedda ändamålen och om det finns

alternativ som är mindre integritetskänsliga. Integritetsintrånget måste balanseras av integritetshöjande bestämmelser till förmån för den enskilde vars uppgifter behandlas. Analys av intrånget måste också göras utifrån den enskilde registrerades perspektiv och ta hänsyn till samtliga risker som förslaget kan innebära för den enskilde. IMY konstaterar att en sådan analys saknas utifrån de aktuella förslagen.

Detta yttrande har beslutats av juristen Caroline Cruz Julander.

Caroline Cruz Julander, 2022-10-24 (Det här är en elektronisk signatur)